

Jelentés az emberkereskedelemről – 2016

Kiadta az Egyesült Államok Külügyminisztériuma (Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons)

2016. június 30.

<http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2016/index.htm>

MAGYARORSZÁG: 2. SZINT

Magyarország forrás-, tranzit- és – kisebb mértékben – célország a férfiakat, nőket és gyermekeket érintő, kényszermunka, illetve szexuális kizsákmányolás céljából folytatott emberkereskedelem tekintetében. A mélyszegénységben élő magyarok, a romák, a kísérő nélküli menedékkérők és a hajléktalan férfiak tartoznak a veszélyeztetett csoportok közé. Magyar nők és gyermekek válnak szexuális célú emberkereskedelem áldozatává belföldön és külföldön, elsősorban Európán belül; különösen nagy az áldozatok száma Hollandiában, Belgiumban, Németországban, Ausztriában, Svájcban és az Egyesült Királyságban. Magyarokat, különösen Kelet-Magyarországról származó, illetve állami gondozásból jövő roma nőket és fiatal lányokat nagy számban bocsátanak áruba szexuális céllal Belgiumban szintén roma származású magyarok. A szexuális célú emberkereskedelem belföldön és külföldön kizsákmányolt kiskorú magyar áldozatai nagy számban állami gyermekgondozási intézményekből, illetve javítóintézetekből származnak, és az emberkereskedők akkor toborozzák őket, amikor elhagyják az említett intézményeket. A beszámolók szerint prostitúcióra kényszerítenek magyar nőket, akiket különféle ígéretekkel rávettek arra, hogy Európában álházasságot kössenek harmadik országbeli állampolgárokkal. A kényszermunka áldozatai között belföldön és külföldön – ideértve az Egyesült Királyságot, Hollandiát, más európai országokat és Észak-Amerikát is – egyaránt találhatunk magyar férfiakat és nőket. Nagyon sok jel utal arra, hogy fokozódott a magyar férfiak nyugat-európai illegális munkaerő-kereskedelme a mezőgazdaságban és az építőiparban, valamint a gyárakban. Az emberkereskedelem kelet-európai országokból származó áldozatai Magyarországon keresztül utaznak Nyugat-Európa felé. Magyarország tranzitország a menedékkérők és illegális bevándorlók számára, akik közül számosan emberkereskedelem áldozatai lehetnek, vagy azzá válhatnak. Az országon belül több módon is kizsákmányolnak roma gyermekeket, így koldulásra vagy kisebb bűncselekmények elkövetésére kényszerítik őket, továbbá – fiúk és lányok egyaránt – szexuális célú emberkereskedelem áldozataivá válnak.

Nemzetközi szervezetek és kormánytisztviselők arról számoltak be, hogy a – túlnyomó többségben Szíriából, Afganisztánból és Koszovóból érkező – migránsok és menekültek száma drámaian nőtt a jelentéstételi időszakban. Ezek a személyek erősen sebezhetőek az emberkereskedelem szempontjából. Nemzetközi szervezetek szerint az emberkereskedelemre utaló jelen száma igen magas a migránsok között Magyarországon; ennek ellenére a migránsok emberkereskedelemre utaló jelek

szerinti szűrésére kialakított formális mechanizmusok segítségével egyetlen ilyen esetet sem sikerült eddig azonosítani.

A magyar kormány nem teljesíti teljes mértékben az emberkereskedelem felszámolására vonatkozó minimumkövetelményeket, bár jelentős erőfeszítéseket tesz az elvárások teljesítése érdekében. A bűnüldöző szervek emberkereskedelem elleni erőfeszítései fokozódtak, bár ezekre vonatkozóan csak megbízhatatlan adatok álltak rendelkezésre, és évek óta változatlanul elégtelenek a gyermekeket érintő szexuális célú emberkereskedelem és illegális munkaerő-kereskedelem terén tett intézkedések. A fokozott erőfeszítések dacára – ezek közé tartozik az áldozatok részére szolgáltatásokat nyújtó civilszervezetek anyagi támogatása, menedékhelyek fokozott támogatása, valamint az áldozatok védelmét szolgáló új jogszabályok alkotása – elégtelenek voltak a kormány által a védelem irányában tett erőfeszítések. Nem léteztek a gyermekáldozatok segítését szolgáló speciális szolgáltatások, valamint a bűnüldöző szervek letartóztattak prostitúcióra kényszerített gyerekeket, ezen belül kilenc gyermeket szabadságvesztésre ítélték annak ellenére, hogy emberkereskedelem áldozatai voltak. Az állami gyermekgondozási intézményekben továbbra is széles körben jellemzőek a hiányosságok a biztonság és az ellátás terén, ami azt eredményezi, hogy az állami védelem alatt álló gyermekek rendkívül veszélyeztetettek az említett intézményekben töltött idő alatt, valamint az onnan való távozásuk után.

AJÁNLÁSOK MAGYARORSZÁG SZÁMÁRA:

Valamennyi prostitúciót folytató személy szűrése emberkereskedelemre utaló jelek szempontjából, és annak biztosítása, hogy sem felnőttet, sem gyermeket nem ítélnék el olyan bűncselekményért, amelyet emberkereskedelem áldozataként követ el, a prostitúciót is beleértve; intézkedések tétele annak érdekében, hogy az állami intézetekben élő veszélyeztetett gyermekek, illetve az onnan távozó személyek ne váljanak emberkereskedelem áldozatává; a Magyarországon kizsákmányolt gyermekáldozatok azonosításának és a részükre történő segítségnyújtásnak a fokozása; a bűnüldöző szervek részéről az emberkereskedelem bármely formája elkövetőivel szemben tett erőfeszítések fokozása a nyomozás, eljárás alá vonás és elítélés körében; a nyomozó hatóságok, ügyészség és szociális munkások áldozatközpontú képzésének az erősítése; fokozottabb védelem biztosítása azon áldozatoknak, akik súlyos sérelemre vagy megtorlásra számíthatnak az emberkereskedők részéről, beleértve a sikeresebb reintegráció elősegítése érdekében hosszabb távú gondozási lehetőségek kialakítását; speciális áldozatvédelmi szolgáltatások nyújtása, és az e szolgáltatásokra tekintettel nyújtott pénzügyi támogatások növelése, valamint rendszeres finanszírozás biztosítása az áldozatokat segítő civil szervezeteknek; a bűnüldözéssel és az áldozatvédelemmel kapcsolatos megbízható adatok gyűjtésének, illetve ilyen adatok szolgáltatásának a fokozása; valamint az emberkereskedelem elleni jogszabályok összhangba hozása a nemzetközi joggal a kizsákmányolás fogalmának pontosabb meghatározásával, valamint a megfélemlítés, erőszak illetve kényszer beemelésével a felnőttekkel való emberkereskedelem bűncselekményének a fogalmába.

BÜNTETŐ ELJÁRÁSOK

A kormányzat fokozta a bűnüldöző szervek emberkereskedelem elleni erőfeszítéseit, bár ezekre vonatkozóan csak megbízhatatlan adatok álltak rendelkezésre, és továbbra is elégtelenek voltak a gyermekeket érintő szexuális célú emberkereskedelem és illegális munkaerő-kereskedelem terén tett intézkedések. A 2012. évi büntető törvénykönyv 192. §-a tiltja az emberkereskedelem számos formáját, viszont a jogszabály túlságosan tágan fogalmaz, mivel nem követeli meg az erőszakot, az erőszakkal való fenyegetést, illetve a megtévesztést az emberkereskedelem bűncselekményének bizonyításához, hanem ezeket súlyosító körülményekként értékeli, amelyek a 192. § (3) bekezdése szerint súlyosabb büntetést vonnak maguk után. A jogszabály meghatározása szerint a kizsákmányolás a sértett kiszolgáltatott helyzetének kihasználásával előny szerzésére törekvés, azonban nem említi meg a kizsákmányolás céljait, amint azok a nemzetközi jogban meghatározásra kerülnek. A törvény egytől 20 évig terjedő szabadságvesztést ír elő, ami a bűncselekménynek megfelelően szigorú, emellett arányosnak tekinthető a más súlyos bűncselekményekért kiróható büntetésekhez képest. A büntető törvénykönyv 193. §-a tiltja a kényszermunkát, amely egytől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető, a 203. § pedig büntetendővé nyilvánítja a gyermekprostitúcióból való haszonszerzést, amely nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel sújtható.

A bűnüldözési adatok továbbra is megbízhatatlanok, ami nehezíti a megtett intézkedések értékelését. 2015-ben a rendőrség 62 esetben indított nyomozást emberkereskedelem ügyében, ezen belül 28 esetben kényszermunkával, hét esetben koldultatással, kettő esetben szexuális célú emberkereskedelemmel, 25 másik ügyben pedig egyéb emberkereskedelemmel kapcsolatban, szemben a 2014-ben kezdeményezett 10 kényszermunkával és 10 egyéb emberkereskedelemmel kapcsolatos nyomozással. 18 személlyel szemben indult büntetőeljárás, amelyek közül legalább egy kényszermunkán alapult; 2014-ben is 18 személy ellen indult eljárás. A kormány nem számolt be arról, ezen belül hány nyomozás, illetve büntetőeljárás indult gyermekekkel szemben elkövetett szexuális célú emberkereskedelem miatt. A bíróság 2015-ben 22 emberkereskedőt ítél el, szemben a 2014-ben elítélt 10 szexuális célú emberkereskedelmet elkövető személlyel. A büntetések széles skálán mozogtak: a szabadságvesztés kiszabása nélküli, illetve felfüggesztett büntetésektől kezdve a hat évig terjedő szabadságvesztésig. A kormány nem tájékoztatott arról, hogy a kényszermunka mellett milyen konkrét típusú emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények kerültek elkövetésre. Az országos rendőrség határon átnyúló emberkereskedelmi ügyekben nyomozott, a belföldi ügyekkel a helyi rendőrség foglalkozott; a civilszervezetek bírálták a helyi rendőrséget az emberkereskedelmi ügyekben tanúsított érzéketlen magatartása miatt. Megfigyelők aggodalmukat fejezték ki amiatt, hogy a bűnüldöző szervek a jelentéseikben nem számolnak be az összes emberkereskedelmi esetről. Bár a 2012. évi büntető törvénykönyv megszüntette azt a korábbi követelményt, hogy bizonyítani kelljen a kereskedelmi tranzakciót az áldozat vonatkozásában, a bírák továbbra is elvárják ennek bizonyítását. Az ügyészség egyes esetekben mintha nem akart volna

emberkereskedelem miatt vádat emelni, és ennél kisebb súlyú, de a bíróság előtt könnyebben bizonyítható bűncselekményeket választott, ami gyakran felfüggesztett ítéletet eredményezett, lehetővé tette emberkereskedők számára, hogy büntetlenül kövessenek el súlyos bűncselekményeket, veszélyeztette az általuk kizsákmányolt áldozatokat, csökkentette az elrettentő hatást, és megakadályozta, hogy a politikai döntéshozók felmérhessék az emberkereskedelem tényleges helyzetét, és ehhez képest alakítsák ki a bűncselekmény elleni harchoz szükséges politikákat és forrásokat.

Az emberkereskedelemmel foglalkozó szakértők beszámolóí szerint a rendőrség a 14–18 éves gyermekeket fiatalkorúként, és nem gyermekként kategorizálta, és ahelyett, hogy áldozatként kezelték volna őket, úgy bántak velük, mint a bűnözőkkel, különösen a gyermekek szexuális célú emberkereskedelmével kapcsolatos ügyekben. A szakértők arról is beszámoltak, hogy a rendőrség általában nem nyomozott, illetve nem szívesen nyomozott bizonyos gyermekeket – beleértve állami intézményekben nevelkedő sebezhető gyermekeket – érintő emberkereskedelmi ügyekben. Nem érkeztek beszámolók hivatalos személyek bűnrészességére vonatkozó nyomozásokról, büntetőeljárásokról vagy elítélésekről. A hatóságok emberkereskedelem elleni képzést szerveztek egyes állami tisztségviselők, így különösen rendőrök és ügyészek számára. Az állami tisztségviselők más európai országokkal is együttműködtek emberkereskedelmi ügyek nyomozásában, és 30 emberkereskedelemmel vádolt személyt adtak ki más európai országoknak.

VÉDELEM

A kormány védelmi intézkedései elégtelenek voltak, mivel nem léteztek a gyermekáldozatok segítségét szolgáló speciális szolgáltatások, valamint a bűnüldöző szervek letartóztattak prostitúcióra kényszerített gyerekeket, ezen belül kilenc gyermeket szabadságvesztésre ítélték annak ellenére, hogy szexuális célú emberkereskedelem áldozatai voltak. A kormány nem tett megfelelő erőfeszítéseket annak érdekében, hogy azonosítsa az áldozatokat a veszélyeztetett populációk – így például a prostitúcióra kényszerített gyermekek vagy az állami intézetekben élő felnőttek és gyermekek – körében. Az emberkereskedelem áldozatainak azonosításának rendjéről szóló kormányrendelet felsorolja az áldozatok azonosításáért felelős intézményeket, és tartalmazza a feltételezett áldozatok által kitöltendő adatlapot, valamint az eljárási szabályokat. Az Igazságügyi Minisztérium Áldozatsegítő Szolgálat nyolc áldozatot, ezek közül egy gyermeket azonosított, ezzel szemben 2014-ben összesen 20 áldozat került azonosításra. Az Országos Kríziskezelő és Információs Szolgálat 27 áldozatról számolt be, közülük négy volt férfi, 13 nő és 10 gyermek. A civilszervezetek az emberkereskedelem 25 áldozatát azonosították, közülük 19 nő, négy férfi, kettő pedig transznemű volt. Két állami finanszírozású menedékhely 62 áldozat részére nyújtott ellátást, közülük 33 volt felnőtt nő, hét felnőtt férfi, 22 pedig a felnőtt áldozatokhoz tartozó eltartott gyermek.

2015 novemberében az Országgyűlés jogszabály-módosítással új áldozatvédelmi szolgáltatásokat vezetett be, beleértve a tárgyalóteremben nyújtott pszichológiai és

érzelmi támogatást; az áldozatoknak a büntetőeljárás során való szélesebb körű tájékoztatásának a követelményét; a lehetőséget, hogy a szexuális célú emberkereskedelem áldozatait velük azonos nemű személy hallgassa ki; valamint a zártkörű meghallgatást. Az áldozat kérheti, hogy az elkövető ne legyen jelen a tárgyalóteremben, valamint a hatóságnak figyelmeztetnie kell az áldozatot az emberkereskedő szabadlábba kerülésekor. A civilszervezetek megjegyezték, hogy nincs kellő számú képzett alkalmazott, illetve nem áll rendelkezésre kellő anyagi támogatás, valamint hiányoznak a megfelelő szolgáltatások, különösen az olyan hosszú távú igények tekintetében, mint a reintegráció. A kormány számára jogszabály írta elő, hogy nyújtson segítséget és állami kompenzációt a Magyarországon kizsákmányolt áldozatoknak. A hatóság pénzügyi segítséget, pszichológiai szolgáltatásokat, jogsegélyt, valamint menedékhelyre történő beutalást biztosított az áldozatoknak. 2015-ben a kormány 19 millió forintra (67 600 USD) növelte kettő, civilszervezetek által fenntartott családi menedékhely támogatását, amelyek összesen 16 ágyat biztosítottak az emberkereskedelem áldozatai számára egy 90 napos megújítható időszakra; 2014-ben a kormány 16 millió forintot biztosított erre a célra. Az áldozatok általában csak kísérővel hagyhatták el a menedékhelyeket. Egy civilszervezetnek kettő millió forintot (7 300 USD) nyújtottak a hatóságok az emberkereskedelem ellen tett erőfeszítéseikért, beleértve a civilszervezet áldozatok részére szolgáltatásokat nyújtó menedékhelyeinek a támogatását. Bár az Igazságügyi Minisztérium 2015-ben kiadott egy jegyzéket áldozatoknak támogatást nyújtó szakemberek számára, amelyben megfogalmazásra kerültek speciális irányelvek a gyermekáldozatok segítésére vonatkozóan, a kormány nem léptetett életbe a gyermekkereskedelem áldozatainak segítséget nyújtó speciális szolgáltatásokat. A gyermekáldozatok a gyermekvédelmi rendszeren keresztül általános ellátásban részesülhettek, azonban a szakértők beszámolója szerint a rendszer nem rendelkezett elegendő alkalmazottal, illetve erőforrással ahhoz, hogy személyre szabott szolgáltatást tudjon nyújtani, emiatt az áldozatokat továbbra is fenyegette a veszély, hogy visszakerülnek az emberkereskedelembé.

A jelentéstételi időszak alatt a hatóságok a szexuális célú emberkereskedelem öt felnőtt áldozatát bíróságolták meg prostitúció miatt. Továbbá 101 gyermekre – 100 fiatakorú lányra és egy fiúra – szabtak ki büntetést prostitúció vádjával annak ellenére, hogy szexuális célú emberkereskedelem áldozatai voltak; közülük 30-at bíróságra, kilencet pedig szabadságvesztésre ítélték. Szakértők bírálták a kormányt, amiért nem rendelkezik összehangolt irányelvekkel az áldozatoknak nyújtandó védelmi szolgáltatásokra vonatkozóan, és kiemelték a beutalási rendszer alacsony hatékonyságát. Problémát jelentett, hogy az állam nem biztosított kellő védelmet azoknak az áldozatoknak, akik tanúskodtak az emberkereskedők ellen; egy gyermek és egy felnőtt áldozat vett részt tanúvédelmi programban. A külföldi áldozatoknak 30 napos gondolkodási idő állt rendelkezésükre annak eldöntésére, segítsék-e a bűnüldöző szervek munkáját, amely időszakra ideiglenes tartózkodási engedélyre voltak jogosultak az emberkereskedőkkel szembeni jogi eljárás ideje alatt. A bűncselekmények azon rászoruló áldozatai – ideértve az emberkereskedelem áldozatait is –, akik megfeleltek bizonyos követelményeknek, állami kompenzációt igényelhettek, a hatóságok azonban nem közöltek adatot arra vonatkozóan, hogy az

emberkereskedelem áldozatai közül hányan kapták meg ezt a kompenzációt 2015-ben.

MEGELŐZÉS

Az állam fenntartotta a megelőzés érdekében tett erőfeszítéseit. A kormány rendelkezett egy emberkereskedelem elleni koordinátorral, aki az – állami szereplőket és civil társadalmi szervezeteket tömörítő – nemzeti koordinációs mechanizmus elnöke. A kormány kialakított egy 2013–2016-ra szóló emberkereskedelem elleni nemzeti stratégiát, a végrehajtásra vonatkozó konkrét utasításokkal. A szakértők beszámolója szerint a különböző állami szervek közötti koordináció továbbra is egyenetlen volt. A hatóság több tudatosságnövelő kampányt folytatott a tizenéveseket érintő emberkereskedelemről, amivel becslések szerint 125 ezer általános és középiskolás tanulót sikerült elérni. Augusztusban a Belügyminisztérium negyedik alkalommal tartotta meg tudatosságnövelő rendezvényét egy éves zenei fesztivál keretében; a kampány során 1376 embert értek el az emberkereskedelemről szóló kérdőívek segítségével. A hatóságok nem számoltak be az üzletszerű szexuális cselekmények vagy a kényszermunka iránti kereslet visszaszorítására irányuló intézkedésekről. A kormány emberkereskedelem elleni képzést biztosított diplomáciai személyzetének.